

RESSENYES

R. ALBERCH i FUGUERAS: **Guia Inventari de l'Arxiu Històric de l'Ajuntament de Girona**, Girona, Ajuntament de Girona. Servei Municipal de Publicacions, 1983, 276 ps.

L'aparició d'un nou llibre d'en Ramon Alberch, historiador i Arxiver Municipal, pot no semblar en principi cap notícia extraordinària. Per la seva important producció bibliogràfica, tant en quantitat com en qualitat, ja s'ha convertit en quelcom normal per a qualsevol gironí interessat en la història de la seva ciutat poder fullejar a la llibreria, per llavors lleïr assossegadament a casa, una nova obra del més jove i emprenedor dels nostres arxivers. Més d'una dotzena de títols, escrits individualment o en col·laboració, així com nombrosos articles, ho corroboren a bastament.

notícia de bibliografia de les comarques gironines

Però aquesta **Guia Inventari de l'Arxiu Històric de l'Ajuntament de Girona** és un cas a part, és una obra que ha d'ocupar un paràgraf especial en el curriculum del seu tutor. És el fruit d'un treball constant, quotidià i sense escarafalls de cinc anys d'ordenació i posta en condicions de l'Arxiu Històric Municipal de Girona. És l'obra sens dubte més important d'en Ramon Alberch-arxiver, mentre que, per posar la tasca professional davant de tot, l'obra cabdal d'en Ramon Alberch-historiador encara roman en bona part en els dominis de Clío. És, com diu Joaquim Nadal en el pròleg, «una aportació bàsica a la publicació d'un patrimoni col·lectiu», ja que permet posar a l'abast de tots els ciutadans el patrimoni documental herència de tota la nostra història.

La **Guia Inventari** ha estat confeïda amb un rigor metodològic a tota prova, portant a la pràctica les reflexions metodològiques que el mateix autor, juntament amb F. Barriach i V. Panyella, havia fet prèviament (**Els Arxius històrics municipals: Normes bàsiques de classificació**, Barcelona, Dept. de Cultura i Mitjans de Comunicació. Generalitat de Catalunya, 1982), demostrant que és possible pensar les coses abans de fer-les o, si es vol, maridant la teoria i la pràctica.

En el volum, després d'una introducció històrica (l'arxiu, els arxivers, els instruments de descripció existents...), hom pot trobar-hi la relació ordenada, lligall per lligall, volum per volum, del fons històric de l'Arxiu Municipal que, en termes físics, ocupa prop de 700 metres de prestatgeria. Aquesta documentació es distribueix en 25 grans seccions, de volum i interès desigual, entre les quals cal destacar la primera (**Administració Municipal**), que engloba la importantíssima sèrie de **Manuale d'Acords** o lli-

bres d'actes del consell municipal, iniciada l'any 1345; la de les **Ordinacions dels Jurats**, que reula fins al 1329; les **Cartes Reials**, la primera de les quals porta data de 1293; o l'excelsion fons de la **Taula de Canvi** (1568-1711), integrat per prop de 500 volums d'aquesta antiga institució bancària local. De la resta, destaquem la sèrie de **Talles i Fogatges**, el primer dels quals és de 1360, la de **Pergamins** (2.093 peces dels s. XII-XIX) i els cartularis municipals, o **Llibres Vermell, Verd i Groc**.

La qualitat més remarcable d'aquesta eina és la seva utilitat pràctica. El seu esquema operatiu, concebut amb una extraordinària precisió, arriba a admetre fins a cinc subdivisions en algunes sèries, permetent localitzar amb facilitat qualsevol dels milers de lligalls en què estan classificats els documents.

Justament, la **Guia Inventari**, en els pocs mesos que porta al carrer, ja ha conegut una difusió important arreu de Catalunya i encara més enllà. Prova d'això és la ressenya que, sobre el llibre que comentem, apareixerà en el número d'aquest any de la prestigiosa revista de Toulouse «**Annales du Midi**», o les visites a l'arxiu de la nostra ciutat, que ja han començat a produir-se, d'alguns responsables de la conservació del patrimoni documental de ciutats i viles catalanes que, amb l'esquer de la **Guia Inventari**, desitgen prendre contacte amb un dels arxius de Catalunya millor classificats, per tal de traslladar algunes experiències a la seva tasca respectiva.

Només ens cal desitjar que, després d'aquesta obra, la tasca professional del nostre arxiver municipal continuï amb la mateixa empena i efectivitat i, en el moment oportú, poguem glosar en semblants termes algun dels catàlegs parcials del fons que l'autor programa en la pàgina 15 del llibre.

NARCÍS CASTELLS

SURROCA i SENS, Joan: **Bibliografia de Torroella**. Girona, Museu del Montgrí i del Baix Ter, 1983, 151 ps.

Bibliografia comentada sobre Torroella de Montgrí i el terme municipal, ben ordenada i presentada. S'estructura en dos grans apartats: ciències de la natura i ciències socials. Al primer hi trobem els subapartats de generalitats, climatologia, geologia, paisatge, botànica, fauna i ciències subaquàtiques. El segon es desglosa en

grans etapes fins a l'Edat Mitjana i després per segles. El complement final és un índex d'autors, sempre interessant i útil.

Com a instrument de treball, aquesta bibliografia farà un bon servei a tots els qui s'interessin pels homes i les coses de Torroella, ja que tant pel contingut com per la presentació acurada, resulta una obra modèlica.

J. C.

CLARA, J.; CORNELLÀ, P.; MARQUÈS, S. i J. PUIGBERT: **Els mestres gironins i l'estudi del medi 1900-1936**. Girona, Serveis Territorials d'Ensenyament i Moviment de Mestres per a una escola de Catalunya, 1983, 117 ps.

L'Escola d'Estiu, dedicada enguany al tema genèric de la renovació pedagògica a Girona, ha comptat amb una eina molt valuosa: unes experiències realitzades per mestres gironins el primer terç d'aquest segle en les quals es posa en evidència que l'aprofitament de l'entorn per a l'estudi de les ciències socials —i ja no parlem de les naturals— no és un descobriment de fa quatre dies. Aquesta selecció d'experiències, recollida per quatre investigadors gironins a petició del Moviment de Mestres per una escola de Catalunya, ha estat editada en un llibre i precisament, amb motiu de l'Escola d'Estiu.

Cadascuna de les experiències recollides va acompanyada d'una breu biografia del mestre que la va realitzar. Al costat de noms tan coneguts com Antoni Balmanya, Miquel Santaló o Pere Blasi, n'hi ha d'altres de menys coneguts. Les experiències van des d'una visita a les mines de Celrà, dirigida per Miquel Santaló, a un interessant estudi de Llançà, realitzat per iniciativa de Sixte Vilà, agrupant els alumnes en gremis, cada un dels quals estudiava el seu camp respectiu. En total són 18 les experiències seleccionades, que seran de considerable utilitat als mestres que busquin idees per portar a la pràctica un veritable treball pedagògic que passi pel coneixement per part dels alumnes del medi en el qual viuen i, a través d'aquest treball, arribar a coneixements més globals.

Josep Clara, Pere Cornellà, Salomó Marquès i Joan Puigbert, investigadors gironins prou coneguts pels seus treballs d'història i pedagogia, han estat els responsables d'aquesta selecció, que va tenir com a punt de partida una comunicació a les III Jornades d'Escola Rural a Catalunya, l'abril darrer.

J. F.

BIBLIOGRAFIA GIRONINA RECENT

- Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos.** Figueres, 1983, Vol. 16, 441 ps.
- AUDIVERT, Marcelli: **Torroella de Montgrí, una vila singular.** Barcelona, 1983, 466 ps.
- BADIA, Lola: **Poesia catalana del s. XIV.** Edició i estudi del *Cançonet de Ripoll*. Barcelona, Quaderns Crema, 1983, 350 ps.
- BARTINA i MARULL, Teresa: **Esbós de biografia de «donya» Carmen Auguet.** Girona, D. C. P., 1983, 34 ps.
- BOUSO MARES, Félix: **La otra cara del pleno.** Gràfiques Curbet, 1983, 167 ps.
- CARDÚS, Maria: «Sobre la pèrdua de la -s final a la Garrotxa», a **Micellània Aramon i Serra.** Volum XXV d'**Estudis Universitaris Catalans**, Barcelona, 1983, ps. 39-42.
- CLARA, Josep; CORNELLÀ, Pere; MARQUÈS, Salomó i Joan PUIGBERT: **Els mestres gironins i l'estudi del medi (1900-1936).** Selecció d'experiències a cura de... Girona, Serveis Territorials d'Ensenyament - Moviment de Mestres, 1983, 117 ps.
- DALÍ, Ana María: **Salvador Dalí visto por su hermana.** Barcelona, Edicions del Cotal, 1983, 185 ps.
- FAIG, Miquel; CASTAÑER, Margarida: **La Garrotxa. Medi natural, estructura econòmica i equipaments socials.** Barcelona, Caixa d'Estalvis de Catalunya, 1983, 323 ps.
- FERRER, Josep: **Instantànies empordaneses.** Barcelona, Editorial Rourich, 1983, 74 ps.
- FONT PAGÈS, Anselmo: «La aparición de manganeso en el acuífero aluvial cuaternario del río Ter», a **Analectas farmacéutico-gerundenses**, 1982, ps. 7-64.
- Generalitat de Catalunya: **Normes subsidiàries de planejament dels municipis de Fornells de la Selva, Girona, Quart d'Onyar, Sant Gregori, Sant Julià de Ramis i Vilablareix.** Barcelona, Ramograf, 1983, 164 ps.
- LLARCH, Joan: **Dalí. Biografia mágica.** Barcelona, Plaza y Janés, 1983, 271 ps.
- PÉREZ ALMEDA, Manuel: «La distribución anual y estacional de las precipitaciones en las cuencas de los ríos Fluvià y Muga», a **Notes de Geografia Física**, 7 (juny 1982), Universitat de Barcelona, ps. 13-16.
- PUJIULA, Jordi: **Bruixes, dimonis i follets de la Garrotxa.** Olot, Arxiu Casulà, 1983, 79 ps.
- SAPENA, Carles: **Palamós retrospectiu.** Evocació Antològica. Album. Recopilació i selecció de... Palamós, Ajuntament, 1983, 255 ps.
- SURROCA i SENS, Joan: **Bibliografia de Torroella.** Girona, Museu del Montgrí i del Baix Ter, 1983, 151 ps.
- VERT i PLANAS, Josep: **La relíquia de St. Genís.** Torroella de Montgrí, Museu del Montgrí i del Baix Ter, 62 ps.
- VILA, Pep i Montserrat Bruget: **Festes públiques i teatre a Girona, segles XIV-XVIII.** Notícies i documents. Girona, Ajuntament, 1983, 227 ps.
- ZIMMERMANN, Michel: «Un formulaire du X.ème siècle conservé à Ripoll», a **Faventia**, 4/2 (1982), ps. 25-86.